

Norges vassdrags- og energidirektorat Region sør
Postboks 2124
3103 Tønsberg

Hompland 26.02.2021

HØRINGSUTTALELSE TIL REVISJONSDOKUMENT MED KONSESJONSSØKNAD - FINSÅVASSDRAGET

Vi, som grunneiere på Hompland ønsker å komme med følgende høringsuttalelse til høring av søknad om vilkårsrevisjon for regulering av Finså- og Hemså vassdraget i Sirdal kommune.

Vi viser i den forbindelsen til utlagt revisjonsdokument med tilhørende dokument. Vår høringsuttalelse går i hovedsak på konsekvenser som følge av reguleringen av Hemså vassdraget og regulering av Kulivatnet. I den forbindelsen vil vi bemerke at Terrateknikk notat nr 10d-2014 som omhandler øvre del av vassdraget, «Øvre Løyntjødn» ikke ligger ved sakspapirene. (Referert til i saksutredningen.)

Som brukere, beboere og grunneiere av og i området er vi opptatt av landskapsverdi og et levende kulturlandskap, friluftsliv, fisk, badeplasser og vanning av jordbruksareal. For Hemså har vi derfor lagt vekt på krav om minstevannsføring og opprensning av Hemså.

- **Minstevannsføring i Hemså**

- Det må stilles krav til minstevannsføring i Hemså tilsvarende «allminnelig lavvannsføring». Minstevannsføring er eneste løsning som vil gi en merkbar effekt i hele vassdraget, og som vil sørge for at elva ikke går tørr. Det vil sikre levevilkår for fisk og reproduksjon, sikre tilførsel til bading og landbruk, og ikke minst vil det gi et bedre landskapsbilde for fastboende, hytteturister og de som benytte seg av de oppmerkede turløypene som finns i området.
- I rapporten fra Terrateknikk fremstilles det som at området er lite benyttet av allmenheten. Dette har endret seg vesentlig de siste årene, i forbindelse med at det er blitt lagt til rette for flere turer i området. I den forbindelsen vises det til «listerfriluft.no», friluftaktiviteter i Sirdal, fotturer. Tre av de aktuelle turene går i Homplandsheia, og er mye benyttet. Felles for disse turene er at de følger den gamle stølsveien fra Hompland og opp til Heimrestøl. Denne veien / stien følger i store deler Hemså. Det er også utført betydelig skogrydding langs øvre delen av Hemså mot Heimrestøl og Heimrestølfossen for å åpne opp området og få frem det som en gang var elva. Ved Heimrestølfossen ligger også en av de få godt bevarte stølene i dette heieområdet.
- I rapporten fra Terrateknikk (notat nr 10d-2014) er ikke strekningen fra Øvre Løyntjødn og opp til bekkeinntaket, inkludert Heimrestølfossen omtalt. Det burde den vært.
 - Dette strekket er i dag tilnærmet helt tørr, og det vises godt igjen. Særlig etter at det er ryddet skog og man har fått åpnet opp landskapet
 - Strekningen har to markante fossefall.
 - I «gamle dager» var det fisk også i denne delen av elva, og terrenget minner mye om det som er beskrevet som «unikt» i rapporten om elva nedstrøms Øvre Løyntjødn.

- Områder hvor Hemså (før) rant inn i Øvre Løyntjødn heter «Tvigrein». Her deler elva seg, og det er et parti med sand/grus. Etter hva vi selv registrerer og har blitt fortalt er / var dette tidligere et godt gyteområde.

Skal man få reproduksjon av fisk i Øvre Løyntjødn, så er man helt avhengig av minstevannsføring, slik at man er sikret jevn vanntilførsel inn i vatnet hele året.

Alternativet til Agder Energi med en demping av Øvre Løyntjødn vil ikke ivareta dette forholdet. Når det gjelder tiltaket som Agder Energi har gjort et forsøk på i forhold til demping av utløpet fra tjødna, så kan vi heller ikke se at dette gir noen merkbar effekt i forhold til sikring av vannføring i den omtalte strekningen nedstrøms.

- **Opprensning av Hemså:**

- Det må stilles krav til opprensning i eksisterende løp av Nedre del av Hemså, samt lona ved samløp mellom Hemså og Steiebekken slik det fremgår av Terrateknikk sin rapport, 10C-2014.
- Vi ønsker ikke alternativ løsning med ombygging av elveløp. Dette vil endre landskapsbilde og redusere muligheter for bruk til bading om sommeren og skøyting på vinteren.

- **Kulivatnet:**

- Forbedring av gyteforhold. «Klopp» som ble etablert i utløpet av Nordstølbekken ligger i dag som et stenge og hindrer fisken i å gå opp fra Piggstølvatnet (del av magasinet) til Nordstølbekken. «Kloppe» ble i sin tid etablert etter som en del av «Eksproprasjonsskjønn vedr. Kulivatn M.V, Sirdal». (Se punkt 11 i skjønnsforutsetningene)
Nordstølbekken var i gammel tid en god gytebekk. Vi mener at det enkelt kan gjøres tiltak her som vil åpne opp en av de få naturlige gytebekkene som fortsatt renner inn i Kulimagasinet. Dette kan gjøres ved å legge i rør i fyllingen eller erstatte fyllingen med en enkel bro. Vi mener at det må stilles krav til gjennomføring av dette tiltaket, og at dette tiltaket vil ha effekt i forhold til manglende reproduksjon av fisk i magasinet.
- Båtopptrekk. Forutsetningene og ikke minst adkomstmuligheten til Kulivatnet er endret «totalt» etter at det ble etablert ny vei langs Nespervatnet. Denne veien har åpnet opp og gitt nye muligheter i forhold til bruk av Kulivatnet som man ikke kunne forutsett den gangen skjønnet for «Kulivatnet» ble gjennomført. Med bakgrunn i det må det stilles krav om etablering av nytt båtopptrekk i Kulivatnet som muliggjør utsetting av båt med bil og båthenger på en trygg og sikker måte. Vi mener dette kravet må tas med nå. Alternativt må det stilles krav ved en eventuell senere søknad om endring av installasjon og slukeevne av Kuli kraftverk. Vi antar at dette er en sak som kan bli aktuell i nær fremtid og som vil gi et endret reguleringsregime for Kulivatnet.

- **Miljøfond:**

- Det må stilles krav til konsesjonshaver (Agder Energi) om opprettelse av et miljøfond for Finså- og Hemså vassdraget. Hensikten med fondet skal være å støtte opp om mindre prosjekt som kommer allmenheten til gode. Forslag til bruk: Friluftstiltak, merking av stier, etablering av trygge krysningspunkt over vassdrag, informasjon,

badeplasser, samt tilrettelegging og tiltak for forbedring av gyteforhold og fiskeing generelt.

- Det må stilles krav til Agder Energi om at det settes av et årlig beløp til fondet, som man igjen skal kunne søke tilskudd fra til overnevnte tiltak i vassdraget.
- Vedtekter for fondet utarbeides i samarbeid med Sirdal kommune og Agder Fylkeskommune.

Dette er en felles høringsuttalelse fra grunneiere og beboere på Hompland.

Mvh

Mads Hompland

Kopi: Sirdal Kommune